

The Relationship between the Emotional Intelligence Levels of Nurses and Their Ethical Attitudes in Nursing Care: A cross Sectional Descriptive Study

Hemşirelerin Duygusal Zekâ Düzeyleriyle Hemşirelik Bakımında Etik Tutumları Arasındaki İlişki: Kesitsel Tanımlayıcı Bir Çalışma

Yadigar ORDU¹

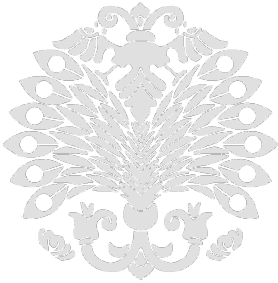

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Konya, Türkiye.

Sakine YILMAZ²

Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Çankırı, Türkiye

ABSTRACT

Objective: The aim of the study is to investigate the relationship between the emotional intelligence levels of nurses and their ethical attitudes in nursing care.

Method: In the study, descriptive, cross-sectional research method was used. The sample of the study, which was carried out with the snowball sampling method between March-May 2023, consisted of 112 nurses. Data were collected online with the Sociodemographic Characteristics Form, the Emotional Intelligence Feature Scale-Short Form, and the Ethical Attitudes in Nursing Care Scale. Data were analyzed with SPSS 22 package program. Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U tests and Spearman correlation were used in the analysis.

Results: 62.5% of the nurses were female and the mean age was 34.40±7.00. The median scores obtained from the scales were found to be 115.00 for ethical attitude in nursing care, 21.00 for emotional intelligence trait scale, 19.50 for subjective well-being, 20.00 for self-control, 16.50 for emotionality and 19.00 for sociability. A significant difference was found in the dimensions of the nursing care ethical attitude scale and emotional intelligence scale according to education level, and in the dimensions of emotional intelligence scale according to the total working year ($p<.05$). A high level of positive correlation was determined between ethical attitude in nursing care and total emotional intelligence ($p=.000$).

Conclusion: It was found that the ethical attitudes and emotional intelligence levels of the nurses were above the average. It was determined that there was a positive and significant relationship between ethical attitudes and emotional intelligence levels in nursing care. As a result of the research, it is recommended to plan and implement initiatives to improve the emotional intelligence levels of nurses in order to increase the ethical attitude in nursing care.

Keywords: Care, emotional intelligence, ethical attitude, nursing.

ÖZ

Amaç: Araştırmanın amacı, hemşirelerin duygusal zeka düzeyleri ile hemşirelik bakımında etik tutumları arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Araştırmada, tanımlayıcı, kesitsel araştırma yöntemi kullanıldı. Mart-Mayıs 2023 tarihleri arasında kartopu örnekleme yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini 112 hemşire oluşturmuştur. Veriler, Sosyodemografik Özellikler Formu, Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu ve Hemşirelik Bakımında Etik Tutum Ölçeği ile çevrimiçi toplanmıştır. Veriler, SPSS 22 paket programı ile analiz edildi. Analizlerde, Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U testleri ve Spearman korelasyonu kullanıldı.

Bulgular: Hemşirelerin, %62.5'i kadın ve yaş ortalaması 34,40 ± 7,00'dir. Ölçeklerden alınan puan ortancaları, hemşirelik bakımında etik tutum 115,00, duygusal zeka özelliği ölçeği toplamı 21,00, öznel iyi oluş 19,50, öz kontrol 20,00, duygusallık 16,50 ve sosyallik 19,00 olarak bulundu. Eğitim durumuna göre hemşirelik bakımı etik tutum ölçeği ve duygusal zeka ölçeği boyutlarında, toplam çalışma yılına göre duygusal zeka ölçeği boyutlarında anlamlı farklılık bulundu ($p < 0,05$). Hemşirelik bakımında etik tutum ile toplam duygusal zeka arasında yüksek düzeyde pozitif bir korelasyon belirlendi ($p = 0,000$).

Sonuç: Hemşirelerin, bakımda etik tutum ve duygusal zeka düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu bulundu. Hemşirelik bakımında etik tutum ve duygusal zeka düzeyleri arasında pozitif, anlamlı ilişki olduğu belirlendi. Araştırmanın sonucunda, hemşirelik bakımındaki etik tutumun artırılması için hemşirelerin duygusal zeka düzeylerini geliştirmeye yönelik girişimlerin planlanması ve uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım, duygusal zeka, etik tutum, hemşirelik.

Geliş Tarihi/Received 07.01.2023
Kabul Tarihi/Accepted 20.01.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 29.03.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding author:
Yadigar ORDU

E-mail:yadigar_usta_ordu@hotmail.com

Cite this article: Ordu, Y., & Yılmaz, S. (2024). The Relationship Between the Emotional Intelligence Levels of Nurses and Their Ethical Attitudes in Nursing Care: A cross Sectional Descriptive Study. *Journal of Midwifery and Health Sciences*, 7(1):91-102.

Giriş

Duygusal zekâ duyuşsal ve bilişsel verileri ayırt edebilme ve bu verileri duygu ve düşünce süreçlerinde kullanabilme olarak tanımlanmaktadır (Shrestha & Mandal, 2021). Duygusal zekâ, zekanın duygusal, kişisel ve sosyal boyutlarına vurgu yapmaktadır. Yeni bir duruma ya da ortama uyum sağlayabilme, problem çözme, empati yapabilme, mizacı kontrol edebilme ve bağımsız davranabilme becerileri ile beraber ele alınmaktadır (Yağcan, 2021).

Thordike'nin, 1920 yılında zekâ kavramını farklı yönleriyle incelemesi ve sosyal zekâyı ön plana çıkarmasıyla duygusal zekanın temelleri atılmıştır. Duygusal zekâ, literatüre Salovey ve Mayer tarafından 1990 yılında girmiştir (Salovey & Mayer, 1990). Ardından duygusal zekâyâ yönelik farklı tanımlamalar yapılmıştır. Duygusal zekâyı, Salovey ve Mayer kişinin kendi ve başkalarının duygularını anlaması, düzenlemesi ve bu bilgiyi kendi düşünce ve hareket süreçlerinde kullanması olarak belirtmişlerdir (Salovey & Mayer, 1990). Goleman, duygusal zekânın bilişsel zekadan farklı olduğunu, duyguların belirlenmesi ve kullanımı ile kararların etkin şekilde verilebileceğini belirtmiştir (Goleman, 2011).

Açıklamalar farklılık gösterse de duygusal zekâ, bireyin öz duygularını tanıması, başka bireylerin duygularının farkında olması ve bunu hem sosyal yaşamında hem de iş hayatında etkin şekilde kullanabilmesi şeklinde tanımlanabilir. Bu bağlamda duyguların farkında olmak yani duygularını tanımak, duygusal zekanın temelini oluşturur. Daha doğru karar verebilmek için kişinin kendi duygularını tanıması gerektiği belirtilmektedir. Kendi duygularının farkında olmayan kişi, herhangi bir sorunla karşılaştığında ne hissetmesi gerektiğini ve ne yapacağını bilemez (Goleman, 2011; Çankaya & Eriş, 2020). Duygusal zekası yüksek olan bireylerin, çevresindeki insanlarla etkili iletişim kurabilen, daha başarılı, kariyerinde hızlı ilerleyen ve daha üretken bireyler oldukları ifade edilmektedir (Hajjibabae ve ark., 2018; Sun-Hee, 2022). Duygusal zeka kavramı, hemşirelik mesleği açısından ele alındığında; hemşirelerin hastaları ile terapötik iletişim kurabilmeleri için öncelikle kendi duygularının farkında olması ve kendi duygularını yönetebilmesi gerekmektedir. Ayrıca, empati yapabilmesi, stresle etkin şekilde başa çıkabilmesi, kendi kendini motive edebilmesi, ekip iş birliği içinde çalışabilmesi, hastaları ve sağlık ekibi üyeleri ile etkili iletişim kurabilmesi yani duygusal zeka becerilerinin gelişmiş olması gerekmektedir (Christianson, 2020; Çankaya & Eriş, 2020). Hemşirelik, insan merkezli ve sağlığı ele alan, dolayısıyla duyguların oldukça önemli bir rol oynadığı mesleklerden biridir. Çünkü hemşireler, bireyleri fiziksel, sosyal, ruhsal ve manevi yönleriyle ele alıp, bireyi bir bütün olarak değerlendirerek profesyonel sağlık

hizmetini sunmaktadır. Hemşirelerin mesleki gelişimi için bilgi, beceri ve deneyimle birlikte kendisi ve duyguları ile ilgili bilgi sahibi olmaları da önemli rol oynamaktadır. Ayrıca, hemşirelerin hastalarını anlayarak onların duygularını yönetebilme becerisine sahip olmaları bakım verme sürecinde oldukça önemli olmaktadır (Özakar Akça ve ark., 2019; Shrestha & Mandal, 2021). Duygular, etik karar vermeyi ve dolayısıyla etik tutumu da etkileyebilir (George & Dane, 2016). Hemşirelerin, yüksek duygusal zeka düzeyleri ve olumlu etik tutumları hemşirelik bakımı alan bireyler açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle, duyguların etkin olduğu bir meslekte görev alan hemşirelerin duygusal zeka düzeylerinin belirlenmesi ve duygusal zeka düzeylerinin etik tutumla ilişkinin saptanması oldukça önemlidir.

Amaç

Bu araştırma, hemşirelerin duygusal zeka düzeyleri ile hemşirelik bakımında etik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırma Soruları

1. Hemşirelerin duygusal zeka düzeyi nedir?
2. Hemşirelerin bakımdaki etik tutum düzeyi nedir?
3. Hemşirelerin sosyodemografik özellikleri ile duygusal zeka düzeyleri ve etik tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
4. Hemşirelerin duygusal zeka düzeyleri ve hemşirelik bakımındaki etik tutumları arasında ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Tasarımı

Bu çalışmada, tanımlayıcı, kesitsel araştırma yöntemi kullanıldı.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Araştırma, 18.03.2023-05.05.2023 tarihleri arasında Google formlar aracılığıyla çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya, Türkiye'nin farklı illerinde yer alan hemşireler katılmıştır. Hemşireleri, araştırmaya dahil etmede kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kartopu örnekleme, başka yollarla ulaşılması zor ya da imkansız olan ve daha önce araştırma için belirlenmemiş olan katılımcılara ulaşmak için kullanılır. Kartopu örneklemede, sosyal ağlardan ya da ortak özelliklere sahip arkadaşlardan yararlanılır (Erdoğan, 2018). Bu kapsamda, çevrimiçi anket formu araştırmacıların sosyal medya araçlarından (Instagram, WhatsApp gibi) hemşirelere gönderilmiştir. Hemşirelere, çevrimiçi ankete başlamadan önce bilgi verilmiş ve araştırmaya yalnızca hemşirelerin katılması gerektiği açıklanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Türkiye'deki hastanelerde hemşire olarak çalışan bireyler

araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmaya dahil edilme kriteri: (1) Türkiye’deki bir hastanede hemşire olarak çalışıyor olmak. Araştırmadan dışlanma kriterleri: (1) Akademisyen hemşire olarak çalışmak, (2) Hemşirelik bakım uygulamalarına aktif şekilde katılmamak ve (3) Veri toplama formundaki soruları hatalı ya da eksik doldurmaktır. Bu araştırmaya benzer olan çalışmalar referans alınarak (Haflah ve ark., 2022; Soto-Rubio ve ark., 2020) yapılan örneklem analizinde 124 hemşireye ulaşılması gerektiği belirlenmiştir. Örneklemi, araştırmaya dahil edilme kriterlerine sahip olan ve katılmayı onaylayan 112 hemşire oluşturmuştur. Bu kapsamda, araştırmanın gücü %90’dır.

Veri Toplama Araçları

Veriler, “Sosyodemografik Özellikler Formu”, “Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu” ve “Hemşirelik Bakımında Etik Tutum Ölçeği” ile toplanmıştır.

Sosyodemografik Özellikler Formu

Sosyodemografik özellikler formu, hemşirelerin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, duygusal zeka hakkındaki bilgisi gibi özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından literatüre uygun olarak hazırlanmış (Bagherinia ve ark., 2022; Jodaki ve ark., 2022) yedi kapalı uçlu sorudan oluşmaktadır.

Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF)

Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği, Petrides & Furnham (2001) tarafından geliştirilmiştir. Orijinalinde 30 maddeden oluşan ölçek, Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmasıyla Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF) şeklinde 20 maddeye indirilmiştir (Deniz ve ark., 2013). Ölçekte, duygusal zekanın beş boyutu (öznel iyi oluş, öz kontrol, duygusallık, sosyallik, toplam duygusal zeka) değerlendirilmekte ve “kesinlikle katılmıyorum” dan “kesinlikle katılıyorum” a kadar 7’li likert tipi puanlama yapılmaktadır. Ölçeğin 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 17, 19 maddeleri tersten puanlanmaktadır. Duygusal zeka toplam puanını bulmak için 1, 9, 12 ve 20 maddeleri hesaplanmaktadır. Buna göre duygusal zeka toplam puanından alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan ise 28’dir. Puanların yüksek olması duygusal zeka düzeylerinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir. DZÖÖ-KF’nun alt boyutlarının Cronbach alfa katsayıları; İyi oluş .72, Öz kontrol .70, Duygusallık .66, Sosyallik .70 ve Toplam duygusal zekâ .81 olarak bulunmuştur (Deniz ve ark., 2013). Bu araştırmada, Cronbach alfa katsayıları toplam duygusal zeka .95, alt boyutlarında ise İyi oluş .90, Öz kontrol .87, Duygusallık .78 ve Sosyallik .84 olarak belirlenmiştir.

Hemşirelik Bakımında Etik Tutum Ölçeği (HBETÖ)

Hemşirelik Bakımında Etik Tutum Ölçeği (HBETÖ), Özçiftçi

tarafından 2020 yılında geliştirilmiştir. Tek boyutlu, 34 maddeden oluşan ölçek 5’li likert (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum) tipindedir. Ölçek toplam puanının yükselmesi olumlu etik tutumu, toplam puanın düşmesi olumsuz etik tutumu yansıtmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 34, en yüksek puan 170 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.96 olarak bulunmuştur (Özçiftçi, 2020). Bu araştırmada, ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Veriler, 18.03.2023-05.05.2023 tarihleri arasında Google Formlar ile çevrimiçi anket yöntemiyle toplanmıştır. Çevrimiçi anket formu, araştırmacıların sosyal medya araçlarından hemşirelere gönderilmiştir. Ankete başlamadan önce hemşirelere araştırma hakkında bilgi verilmiş ve onamları çevrimiçi alınmıştır. Anketin yanıtlanma süresinin yaklaşık 15-20 dakika olduğu tahmin edilmiştir.

Verilerin analizi

Araştırmanın verileri, SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Tanımlayıcı analizlerle, sayı (n), yüzde (%), minimum, maksimum, ortalama, standart sapma belirlenmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi, Skewness ve Kurtosis ile değerlendirilmiştir. Normal dağılmayan verilerde, Kruskal-Wallis, Mann-Whitney U testleri ve Spearman korelasyonu kullanılmıştır. Verilerin anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Etik Boyutu

Bu çalışma, Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (19.01.2023/30). Çevrimiçi ankete başlamadan önce hemşirelere araştırma hakkında bilgi verilerek çevrimiçi onamları alınmıştır. Hemşireler, çevrimiçi ankette araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum kutucuğunu işaretlemiştir. Araştırma, Helsinki Deklarasyonu prensiplerine uygun gerçekleştirilmiş ve hemşirelerin verileri gizli tutulmuştur.

Bulgular

Hemşirelerin, yaş ortalamasının $34,40 \pm 7,00$ olduğu, %62,5’inin kadın, %63,4’ünün evli, %76,8’inin lisans mezunu, %37,5’inin 1-5 yıl çalışma deneyimi, %67’sinin duygusal zeka hakkında bilgisi olduğu ve %82,1’inin duygusal zekaya yönelik eğitim almadığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Hemşirelik bakımında etik tutum ölçeği toplam puan ortancası, 115,00 (48,00) olarak bulundu. Duygusal zeka özelliği ölçeği toplam puan ortancası 21,00 (8,00), öznel iyi

oluş puan ortancası 19,50 (7,00), öz kontrol puan ortancası 20,00 (7,00), duygusallık puan ortancası 16,50 (7,00) ve sosyallik puan ortancası 19,00 (6,00) olarak belirlendi (Tablo 2).

Eğitim durumuna göre hemşirelik bakımında etik tutum ölçeği toplam puan ortancasında, öznel iyi oluş, öz kontrol, duygusallık, sosyallik ve toplam duygusal zeka puan ortancalarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulundu ($p < 0,05$). Toplam çalışma yılına göre öznel iyi oluş, öz kontrol, duygusallık, sosyallik ve toplam duygusal zeka puan ortancalarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlendi ($p < 0,05$) (Tablo 3).

Hemşirelik bakımında etik tutum ile toplam duygusal zeka arasında yüksek düzeyde pozitif bir kolerasyon belirlendi. Hemşirelik bakımında etik tutum ile öznel iyi oluş, öz kontrol, sosyallik boyutlarında yüksek düzeyde, duygusallık boyutunda ise orta düzeyde pozitif bir kolerasyon bulundu. Toplam duygusal zeka ile öznel iyi oluş, öz kontrol, duygusallık ve sosyallik boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif bir kolerasyon belirlendi ($p = 0,000$) (Tablo 4).

Tartışma

Bu araştırmada, hemşirelerin duygusal zeka düzeyleri ile hemşirelik bakımında etik tutumları arasındaki ilişki araştırılmış ve sonuçlar literatür bilgisiyle tartışılmıştır. Bu araştırmada, hemşirelik bakım etik tutum ölçeği puan ortancası 115,00 olup, bu ortalamanın üzerinde etik tutumu göstermektedir. Kırca & Özgönül (2020)'ün çalışmasında, hemşirelerin yaşı, toplam çalışma yılı ve etik eğitimi almalarının etik tutumlarında etkili olduğu belirlenmiştir. Başka bir çalışmada, etik eğitimi alanların

Tablo 1.

Hemşirelerin Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	n	%
Yaş (yıl) (Ort ± SS)	34,40 ± 7,00	
Cinsiyet		
Kadın	70	62,5
Erkek	42	37,5
Medeni durum		
Evli	71	63,4
Bekar	41	36,6
Eğitim durumu		
Ön lisans	15	13,4
Lisans	86	76,8
Lisansüstü	11	9,8
Toplam çalışma süresi		
1 yıldan az	11	9,8
1-5 yıl	42	37,5
5-15 yıl	33	29,5
15 yıldan fazla	26	23,2
Duygusal zekaya yönelik bilgi durumu		
Evet	75	67,0
Hayır	37	33,0
Duygusal zekaya yönelik eğitim alma		
Evet	20	17,9
Hayır	92	82,1

duygusal zeka özelliği toplam puan ortancası 21,00 olup, bu ortalamanın üzerinde duygusal zeka düzeyini göstermektedir. Benzer şekilde, duygusal zeka özelliği ölçeğinin diğer boyutlarının da puan ortancaları ortalamanın üzerine bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda, hemşirelerin duygusal zeka düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (Rakhshani ve ark., 2018; Cerit & Öz, 2019; Çalığıuşu İncekar ve ark., 2020). COVID-19 salgını sırasında yapılan bir çalışmada, hemşirelerin duygusal zeka

Tablo 2.

Hemşirelik Bakımında Etik Tutum Ölçeği Ve Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu Toplam ve Alt Boyut Puan Ortancaları

Ölçekler ve alt boyutları	Median (IQR)	Min	Max
Hemşirelik bakımında etik tutum ölçeği			
Toplam puan	115,00 (48,00)	42,00	164,00
Duygusal zeka özelliği ölçeği			
Öznel iyi oluş	19,50 (7,00)	9,00	26,00
Öz kontrol	20,00 (7,00)	10,00	25,00
Duygusallık	16,50 (7,00)	10,00	23,00
Sosyallik	19,00 (6,00)	11,00	24,00
Toplam duygusal zeka	21,00 (8,00)	8,00	28,00

etik karar verme ve etik tutumlarının iyileştirilebileceği bulunmuştur (Jamshidian ve ark., 2019).

Bu araştırmada, hemşirelerin %76,8'inin lisans mezunu olması, Türkiye'de lisans eğitim müfredatında etik dersine mutlaka yer verilmesi, %29,5'inin 5-15 yıl, 23,2'sinin ise 15 yıl ve üzeri çalışma deneyimine sahip olması bakımdaki etik tutumların ortalamanın üzerinde çıkmasını etkilemiş olabilir. Bu araştırmada, hemşirelerin

düzyerlerinin üst orta aralıkta olduğu bulunmuştur (Sun ve ark., 2021). Yapılan çalışmalarda, araştırmamıza benzer şekilde hemşirelerin duygusal zeka düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik mesleğinde, kendi duygularını ve hastalarının duygularını anlayan ve bu duyguları yönetebilen bireylerin olması etkili bir bakımın sağlanabilmesi amacıyla oldukça önemlidir. Hemşirelerin, hastalarını bir bütün olarak ele alıp değerlendirebilmesi

amacıyla duygusal zekalarının yüksek olması beklenilmektedir (Özakar Akça ve ark., 2019; Shrestha ve Mandal, 2021). Bu araştırmada, hemşirelerin çoğunun lisans mezunu olması, 5 yıl ve üzerinde çalışma deneyimine sahip olması ve %67'sinin duygusal zeka hakkında bilgi sahibi olması duygusal zeka düzeylerinin ortalamasının üzerinde çıkmasını etkilemiş olabilir. Bu araştırmada, lisans ve lisansüstü eğitime sahip olan hemşirelerin etik tutum ve duygusal zeka düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Toplam çalışma yılına göre 1-5 yıl çalışma deneyimine sahip olan hemşirelerin duygusal zeka düzeylerinde anlamlı farklılık belirlenmiştir. Yapılan bir çalışmada, hemşirelerin duygusal zeka düzeyleriyle eğitim durumu ve toplam mesleki deneyim yılı arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir (Ravi ve ark., 2021). Başka bir çalışmada, sağlık çalışanlarının duygusal zeka düzeyleriyle öğrenim durumu ve mesleki deneyimleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (Aslan & Yağcı Özen, 2021). Duygusal zeka düzeyinin eğitim duruma göre farklılaştığını ve eğitim düzeyi arttıkça duygusal zeka düzeyinin de arttığını belirten çalışma bulunmaktadır (Cingisiz ve Murat, 2010). Bu araştırmada, öncekilere benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu araştırmada, hemşirelerin %76,8'inin lisans ve

%9,8'inin lisansüstü mezun olması, lisans ve lisansüstü eğitimde etik dersinin bulunması, eğitim düzeyinin artmasının duygusal zeka düzeyini de artırması lisans ve lisansüstü mezun olan hemşirelerin etik tutum ve duygusal zeka düzeylerinin anlamlı çıkmasını etkilemiş olabilir. Ayrıca, araştırmaya katılan hemşirelerin çoğunluğunun 1-5 yıl çalışma deneyimine sahip olması, yeni mezun olan hemşirelerde aktif ve yenilikçi öğrenme yöntemlerinin kullanılması çalışma deneyimine göre hemşirelerin duygusal zeka düzeylerinin farklılık göstermesini etkilemiş olabilir.

Bu araştırmada, hemşirelik bakımında etik tutum ile duygusal zeka arasında pozitif, yüksek düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir. Literatürde, hemşirelerin duygusal zeka düzeyleri ile bakımdaki etik tutumları arasında ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle araştırmanın bu bulgusu literatürde var olan çalışma bulgularıyla tartışılmıştır. Yapılan çalışmalarda, hemşirelerin duygusal zeka düzeyleriyle bakım davranışları arasında anlamlı, pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Çolak Okumuş & Uğur, 2017; Hafalah ve ark., 2022).

Tablo 3.						
<i>Hemşirelik Bakımında Etik Tutum Ölçeği Ve Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu Toplam Ve Alt Boyut Puan Ortancalarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Dağılımı</i>						
Özellikler	Hemşirelik bakımında etik tutum ölçeği toplam puan ortancaları	Duygusal zeka özelliği ölçeği-kısa formunun boyutlarının puan ortancaları				
		Öznel iyi oluş	Öz kontrol	Duygusallık	Sosyallik	Toplam DZ
	Median (IQR)	Median (IQR)	Median (IQR)	Median (IQR)	Median (IQR)	Median (IQR)
Cinsiyet						
Kadın	113,00 (51,00)	18,00 (8,00)	19,50 (7,00)	15,00 (7,25)	19,00 (6,00)	20,00 (8,00)
Erkek	121,00 (48,00)	20,50 (7,25)	20,00 (6,00)	18,00 (7,00)	19,50 (5,25)	21,00 (8,25)
İstatistik	Z= -0,367 p= 0,714	Z= -1,393 p= 0,164	Z= -0,742 p= 0,458	Z= -1,609 p= 0,108	Z= -0,723 p= 0,470	Z= -0,579 p= 0,563
Eğitim durumu						
Ön lisans ^A	84,00 (30,00)	15,00 (6,00)	15,00 (6,00)	13,00 (4,00)	14,00 (6,00)	14,00 (3,00)
Lisans ^B	125,00 (45,00)	20,00 (6,25)	20,00 (6,00)	18,00 (6,00)	19,50 (6,00)	22,00 (6,00)
Lisansüstü ^C	120,00 (36,00)	20,00 (8,00)	21,00 (7,00)	15,00 (10,00)	20,00 (7,00)	20,00 (4,00)
Gruplar arası farklılıklar	A < B, C	A < B, C	A < B, C	A < C < B	A < B, C	A < C < B
İstatistik	KW= 16,355 p= 0,001	KW= 8,335 p= 0,015	KW= 9,659 p= 0,008	KW= 6,014 p= 0,049	KW= 8,106 p= 0,017	KW= 16,627 p= 0,001
Toplam çalışma süresi						
1 yıldan az ^A	102,00 (56,00)	18,00 (5,00)	18,00 (5,00)	16,00 (4,00)	17,00 (5,00)	20,00 (6,00)
1-5 yıl ^B	137,00 (42,50)	21,00 (7,25)	21,00 (5,25)	19,00 (6,00)	21,00 (5,25)	23,50 (7,00)
5-15 yıl ^C	106,00 (39,00)	18,00 (7,50)	18,00 (6,25)	18,00 (8,00)	18,00 (6,00)	20,00 (6,50)
15 yıldan fazla ^D	107,00 (61,50)	16,00 (8,25)	17,00 (7,00)	14,50 (6,50)	16,50 (8,00)	19,00 (8,50)
Gruplar arası farklılıklar		D < A, C < B	D < A, C < B	D < A < C < B	D < A < C < B	D < A, C < B
İstatistik	KW= 5,864 p= 0,118	KW= 11,594 p= 0,009	KW= 12,232 p= 0,007	KW= 9,292 p= 0,026	KW= 9,859 p= 0,020	KW= 11,860 p= 0,008

Not: IQR =Çeyrekler açıklığı; KW = Kruskal Wallis Test; Z = Mann-Whitney U test; p = Anlamlı değer

Tablo 4.

Hemşirelik Bakımında Etik Tutum Ölçeği Ve Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu Puanları Arasındaki Kolerasyon

Ölçekler ve alt boyutları	Hemşirelik bakımında etik tutum ölçeği	Öznel iyi oluş	Öz kontrol	Duygusallık	Sosyallik	Toplam duygusal zeka
Hemşirelik bakımında etik tutum ölçeği	-	r = 0,703 p = 0,000	r = 0,660 p = 0,000	r = 0,514 p = 0,000	r = 0,611 p = 0,000	r = 0,886 p = 0,000
Öznel iyi oluş	r = 0,703 p = 0,000	-	r = 0,943 p = 0,000	r = 0,824 p = 0,000	r = 0,867 p = 0,000	r = 0,817 p = 0,000
Öz kontrol	r = 0,660 p = 0,000	r = 0,943 p = 0,000	-	r = 0,851 p = 0,000	r = 0,930 p = 0,000	r = 0,773 p = 0,000
Duygusallık	r = 0,514 p = 0,000	r = 0,824 p = 0,000	r = 0,851 p = 0,000	-	r = 0,888 p = 0,000	r = 0,658 p = 0,000
Sosyallik	r = 0,611 p = 0,000	r = 0,867 p = 0,000	r = 0,930 p = 0,000	r = 0,888 p = 0,000	-	r = 0,729 p = 0,000
Toplam duygusal zeka	r = 0,886 p = 0,000	r = 0,817 p = 0,000	r = 0,773 p = 0,000	r = 0,658 p = 0,000	r = 0,729 p = 0,000	-

Not: p = Anlamli değer, r: Spearman korelasyonu

Başka bir çalışmada, hemşirelerin duygusal zeka düzeyleriyle iş stresi arasında ters yönlü, güçlü bir ilişki olduğu bulunmuştur (Rakhshani ve ark., 2018). Bir diğer çalışmada, duygusal zekanın hemşireleri tükenmişlik gibi olumsuz etkilere karşı koruyucu ve iş memnuniyeti üzerine olumlu etkiye sahip olduğu saptanmıştır (Soto-Rubio ve ark., 2020). Bu çalışmada, hemşirelerin duygusal zeka düzeylerinin yüksek çıkması bakım davranışlarının iyileşmesine, iş stresinin ve tükenmişliğin azalmasıyla iş memnuniyetinin artmasına katkı sağlamış ve bakımdaki etik tutumu da olumlu etkilemiş olabilir. Duygusal zeka, kişinin öz duyguları tanıması ve başka bireylerin duygularının farkında olunması ve bunu iş yaşamında etkin olarak kullanabilmesi şeklinde ifade edilmektedir (Goleman, 2011). Kendi duygularının farkında olan bir kişi karşılaştığı bir sorunda ne hissetmesi ve ne yapması gerektiği bilir. Dolayısıyla öz duyguları tanıyan yani duygusal zekası yüksek olan hemşirelerde karşılaştığı bir etik sorunla etkin şekilde başa çıkabilir ve böylece etik tutum geliştirilebilir. Duygular, etik karar verme ile etik tutumu etkileyebilir (George & Dane, 2016). Bu durum da çalışmamızda hemşirelerin duygusal zeka düzeyleri ve etik tutumları arasında pozitif, anlamlı ilişki bulunmasına katkı sağlamış olabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın sınırlılığı, sadece çevrimiçi ankete katılabilecek hemşirelerle uygulamanın yapılmasıdır. Bu nedenle araştırmanın sonuçları evrene genellenemez. Veri toplama araçlarının tamamı, çevrimiçi anket ve bu durum yanıt yanlılığı olasılığına neden olabilir. Bu çalışmada kesitsel araştırma deseni kullanıldı ve bu

nedenle nedensel ilişkiler incelenemedi. Araştırmanın güçlü yönleri ise hemşirelerde duygusal zeka düzeylerini belirlemeye yönelik sınırlı çalışma içerisinde duygusal zekanın bakımdaki etik tutumla ilişkisini ortaya koymasındır. Ayrıca, bu çalışmada duygusal zekanın geliştirilmesi ile bakımdaki etik tutumunda geliştirilebileceği sonucuna ulaşılarak literatüre katkı sağlandığı düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın sonucunda, eğitim durumuna göre hemşirelik bakımı etik tutum ölçeği ve duygusal zeka ölçeği boyutlarında, toplam çalışma yılına göre duygusal zeka ölçeği boyutlarında anlamlı farklılık bulundu. Hemşirelerin, bakımdaki etik tutum ve duygusal zeka düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu belirlendi. Ayrıca, hemşirelik bakımında etik tutum ve duygusal zeka düzeyleri arasında anlamlı, pozitif ilişki olduğu bulundu. Araştırmanın sonucunun, hemşirelik bakımında yaşanan etik sorunların azaltılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Hemşirelerin olumlu etik tutumu, hasta ve çalışan memnuniyetinin artırılmasını, hasta güvenliğinin sağlanmasını ve hemşirelik bakımının kalitesinin artırılmasını da sağlayacaktır. Bu sonuçlar doğrultusunda, hemşirelik bakımındaki etik tutumun artırılması için hemşirelerin duygusal zeka düzeylerini geliştirmeye yönelik girişimlerin planlanması ve uygulanması önerilmektedir.

Etik Kurul Onayı: Araştırma için Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurul'undan izin alınmıştır (Karar tarihi: 19.01.2023-Sayı: no: 30). Araştırma, Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun yürütülmüştür. Araştırma, Epidemiyolojide Gözlemsel Çalışmaların Raporlanmasının Güçlendirilmesi (STROBE) önerileri takip edilerek rapor edilmiştir.

Finansal Kaynak: Bu çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Teşekkür: Yazarlar, çalışmaya katılan hemşirelere teşekkür eder.

Yazar Katkıları:

Çalışma Fikri (Konsepti) ve Tasarımı: YO, Veri Toplama / Literatür Tarama: YO, SY, Verilerin Analizi ve Yorumlanması: YO, SY, Makalenin Hazırlanması: YO, Yayınlanacak Son Haline Onay Verilmesi: YO, SY

Ethics Committee Approval: Permission was received for the research from Çankırı Karatekin University Ethics Committee (Decision date: 19.01.2023 - Issue: no: 30). The research was conducted in accordance with the Principles of the Declaration of Helsinki. The study was reported following Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) recommendations.

Financial Source: No financial support was received for this study.

Conflict of Interest: The authors declare that they have no conflict of interest.

Acknowledgments: The authors thank the nurses who participated in the study.

Author Contributions:

Study Idea (Concept) and Design: YO, Data Collection / Literature Review: YO, SY, Analysis and Interpretation of Data: YO, SY, Preparation of the Article: YO, Approval of the Final Version to be Published: YO, SY

Kaynaklar

- Aslan, Ş., & Yağcı Özen, M. (2021). Sağlık Çalışanlarında Duygusal Zeka ve Merhamet Yorgunluğunun Sosyo-Demografik Açısından Farklılıkları. *EKEV Akademi Dergisi*, 25(85), 435-452.
- Bagherinia, M., Mohamadkhani Shahri, L., Sabet Birjandi, S., & Tajvidi, M. (2022). Professional Ethics Relationship with Patient's Rights Charter Observance among Nurses and Midwives. *Journal of Holistic Nursing and Midwifery*, 32(1), 10-19. <http://dx.doi.org/10.32598/jhnm.32.1.2106>
- Cerit, B., & Öz, F. (2019). Hemşirelerin duygusal zekâ düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişki. *Kastamonu Sağlık Akademisi Dergisi*, 1(4), 1-21. <http://doi.org/10.25279/sak.459199>
- Christianson, K. L. (2020). Emotional intelligence and critical thinking in nursing students: integrative review of literature. *Nurse Educator*, 45(6), E62-E65. <https://doi.org/10.1097/NNE.0000000000000801>
- Cingisiz, N., & Murat, M. (2010). Evlenmek için birbirlerini tercih eden çiftlerin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 99-114.
- Çalıklı İnecar, M., Yurddaş, B., Gökkaya, E., & İbrahimoglu, S., Yıldız, S. (2020). Pediatri Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Duygusal Zeka Düzeyleri ile Mizah Tarzları Arasındaki İlişki. *Journal of Academic Research in Nursing*, 6(1), 21-29. <https://doi.org/10.5222/jaren.2020.85856>
- Çankaya, M., & Eriş, H. (2020). Hemşire ve Ebelerin Duygusal Zeka Düzeylerinin Tespitine Yönelik Bir

Çalışma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(74), 656-664. <https://doi.org/10.17755/esosder.567278>

- Çolak Okumuş, D., & Uğur, E. (2017). Hemşirelerin duygusal zeka düzeylerinin bakım davranışlarına etkisi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2017(2), 104-109.
- Deniz, M. E., Özer, E., & Işık, E. (2013). Duygusal zekâ özelliği ölçeği-kısa formu: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 407-419.
- Erdoğan, S. (2018). Nitel Araştırmalar. Eds. Erdoğan, S., Nahcivan, N., Esin, S. *Hemşirelikte Araştırma*. 3. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri, 143.
- George, J. M., & Dane, E. (2016). Affect, emotion, and decision, making. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 136, 47-55. <https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2016.06.004>
- Goleman, D. (2011). *Duygusal zeka neden IQ'dan daha önemlidir?* Çev. Seçkin Yüksel. İstanbul: Varlık Yayınları, 13.
- Haflah, N., & Purba, J. M. (2022). The Influence of Emotional and Spiritual Intelligence on Nurses' Caring Behavior at the Universitas Sumatera Utara Hospital. *Jurnal Keperawatan Komprehensif (Comprehensive Nursing Journal)*, 8(1), 56-64. <https://doi.org/10.33755/jkk.v8i1>
- Hajibabae, F., Farahani, M. A., Ameri, Z., Salehi, T., & Hosseini, F. (2018). The relationship between empathy and emotional intelligence among Iranian nursing students. *International journal of medical education*, 9, 239-243. <https://doi.org/10.5116%2Fijme.5b83.e2a5>
- Jamshidian, F., Shahriari, M., & Aderyani, M. R. (2019). Effects of an ethical empowerment program on critical care nurses' ethical decision-making. *Nursing ethics*, 26(4), 1256-1264. <https://doi.org/10.1177/0969733018759830>
- Jodaki, K., Esmaeili, M., Cheraghi, M. A., & Mazaheri, M. (2022). Intensive Care Unit Nurses' Conflict of Conscience: Walking the Razor's Edge. *Nursing & Health Sciences*, 24(1), 265-273. <https://doi.org/10.1111/nhs.12921>
- Kırca, N., & Özgönül, M. L. (2020). Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Hemşirelik Bakımında Etik Tutumu ve Etkileyen Faktörler. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 7(2), 70-79.
- Özakar Akça, S., Akkurt Yalçıntürk, A., & Yelen Akpınar, Y. (2019). Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 21(3), 47-57.
- Özçiftçi, S. (2020). *Hemşirelik Bakımında Etik Tutum Ölçeği Geliştirme*. Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

- Petrides, K. V., & Furnham, A. (2001). Trait emotional intelligence: Psychometric investigation with reference to established trait taxonomies. *European Journal of Personality, 15*(6), 425-448. <https://doi.org/10.1002/per.416>
- Rakhshani, T., Motlagh, Z., Beigi, V., Rahimkhanli, M., & Rashki, M. (2018). The relationship between emotional intelligence and job stress among nurses in Shiraz, Iran. *The Malaysian journal of medical sciences: MJMS, 25*(6), 100. <https://doi.org/10.21315%2Fmjms2018.25.6.10>
- Ravi, R. K., Paul, S., & Jose, N. (2021). Emotional Intelligence among Nurses working in a Tertiary Care Hospital, Kerala, South India. *Asian Journal of Nursing Education and Research, 11*(4), 451-454. <https://doi.org/10.52711/2349-2996.2021.00109>
- Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality, 9* (3), 185-221. <https://doi.org/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG>
- Shrestha, M., & Mandal, P. K. (2021). Emotional intelligence among nursing students of a government campus in eastern Nepal. *Journal of Kathmandu Medical College, 10*(1), 39-42. <https://doi.org/10.3126/jkmc.v10i1.38970>
- Soto-Rubio, A., Giménez-Espert, M. D. C., & Prado-Gascó, V. (2020). Effect of emotional intelligence and psychosocial risks on burnout, job satisfaction, and nurses' health during the covid-19 pandemic. *International journal of environmental research and public health, 17*(21), 7998. <https://doi.org/10.3390/ijerph17217998>
- Sun, H., Wang, S., Wang, W., Han, G., Liu, Z., Wu, Q., & Pang, X. (2021). Correlation between emotional intelligence and negative emotions of front-line nurses during the COVID-19 epidemic: A cross-sectional study. *Journal of clinical nursing, 30*(3-4), 385-396. <https://doi.org/10.1111/jocn.15548>
- Sun-Hee, K. (2022). The Mediating Effect of Self-Regulated Learning on the Relationships Among Emotional Intelligence, Collaboration, and Clinical Performance in Korean Nursing Students. *Journal of Nursing Research, 30*(3), e212. <https://doi.org/10.1097/jnr.0000000000000494>
- Yağcan, H., Uludağ, E., & Okumuş, H. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinde Duyusal Zekâ ve Mesleki Değerlerin Karşılaştırması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 14*(3), 224-231. <https://doi.org/10.46483/deuhfed.777977>

Extended Abstract

Emotional intelligence is defined as the use of cognitively and emotionally differentiated data in emotion and thought processes. Emotional intelligence, which deals with the personal, emotional and social dimensions of intelligence, is handled with adaptation to a new situation, empathy, problem solving, temperament control and independent behavior. Emotional intelligence entered the literature in 1990 and different definitions were made. Although the definitions differ, emotional intelligence can be expressed as the individual's recognizing his own feelings, being aware of his feelings and using it effectively in his life. It is stated that individuals with high emotional intelligence are successful, able to communicate effectively with the people around them, and productive individuals. From the point of view of the nursing profession, nurses are expected to be aware of their own emotions, to understand the emotions of their patients, and to establish therapeutic communication. In addition, emotional intelligence has an important place in issues such as coping with stress, empathy, motivation, team cooperation and communication. For this reason, emotional intelligence has a great place and importance in the nursing profession. Emotions can also affect ethical decision making and ethical attitude. Therefore, in this study, it was aimed to determine the relationship between the emotional intelligence levels of nurses and their ethical attitudes in nursing care.

A descriptive, cross-sectional research method was used. The sample of the study consisted of 112 nurses working as nurses in hospitals in Turkey and agreed to participate in the study. Data were collected online between 18.03.2023 and 05.05.2023 using the Sociodemographic Characteristics Form, Emotional Intelligence Feature Scale-Short Form and the Ethical Attitudes in Nursing Care Scale. Necessary permissions were obtained before starting the research. The data of the research were analyzed with the SPSS 22.0 package program. The average age of the nurses is 34.40 ± 7.00 , 62.5% are female, 63.4% are married, 76.8% are undergraduate graduates, 37.5% have 1-5 years of working experience, It was determined that 67% of them had knowledge about emotional intelligence and 82.1% of them did not receive training on emotional intelligence. The total median score of the ethical attitude scale in nursing care was 115.00 (48.00), and the median total score of the emotional intelligence trait scale was found to be 21.00 (8.00). A statistically significant difference was found in the total median score of the ethical attitude scale in nursing care, subjective well-being, self-control, emotionality, sociability and total emotional intelligence score medians in nursing care according to educational status ($p < 0.05$). A statistically significant difference was determined in the medians of subjective well-being, self-control, emotionality, sociability and total emotional intelligence scores according to the total working year ($p < 0.05$). A high level of positive correlation was determined between ethical attitude in nursing care and total emotional intelligence ($p = 0.000$).

In this study, the median score of the nursing care ethical attitude scale was 115.00, indicating ethical attitude above this average. In the study of Kirca & Özgönül (2020), it was determined that the age, total working years and ethics training of nurses were effective on their ethical attitudes. In another study, it was found that ethical decision-making and ethical attitudes of those who received ethics training could be improved (Jamshidian et al., 2019). In this study, the median total score for emotional intelligence of nurses was 21.00, indicating an emotional intelligence level above this average. Studies have shown that nurses have high emotional intelligence levels (Rakhshani et al., 2018; Cerit & Öz, 2019; Çalikuşu İncekar et al., 2020). In this study, a significant difference was found between the ethical attitudes and emotional intelligence levels of the nurses according to their educational status. A significant difference was determined in the emotional intelligence levels of the nurses according to the total working year. In a study, a significant difference was determined between the emotional intelligence levels of nurses, their educational status and total years of professional experience (Ravi et al., 2021). In this study, it was determined that there is a positive, high level relationship between ethical attitude in nursing care and emotional intelligence. In the literature, no study has been found that examines the relationship between nurses' emotional intelligence levels and their ethical attitudes in care. In this study, high emotional intelligence levels of nurses may have contributed to the improvement of care behaviors, decreased job stress and burnout and increased job satisfaction, and may have positively affected the ethical attitude in care.

As a result of this research, a significant difference was found in the dimensions of the nursing care ethical attitude scale and emotional intelligence scale according to education level, and in the dimensions of emotional intelligence scale according to the total working year. It was determined that the ethical attitudes and emotional intelligence levels of the nurses in care were above the average. In addition, a significant and positive relationship was found between ethical attitudes and emotional intelligence levels in nursing care. In line with these results, it is recommended to plan and implement initiatives to improve the emotional intelligence levels of nurses in order to increase the ethical attitude in nursing care.